

12.11.2024

1/3

YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO

Investointitukiohjelma teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseksi

1. Lausuntopyyntö ja tuen kuvaus

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt 14.8.2024 päivätyllä lausuntopyynnöllä yritystukineuvottelukunnalta lausuntoa siitä, täyttääkö tukitoimenpide ”*Investointitukiohjelma teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseksi*” Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit ja siitä, mitä valtiontukisääntöjen mukaista menettelyä tukitoimenpiteen osalta tulisi noudattaa (lausuntopyyntö liitteenä).

Tuen tavoitteet ja sisältö

Kyse on täysin uudesta tukiohjelmasta, jonka arvioitu voimassaoloaika alkaisi 1.12.2024 ja joka olisi voimassa 31.12.2025 saakka. Tukiohjelman tavoitteena on Suomessa toimivan teollisuuden riippuvuuden vähentäminen fossiilisista polttoaineista sekä ilmastotavoitteiden (puhtaan siirtymän) edistäminen. Lausuntopyyntömateriaalin mukaan tukea voitaisiin myöntää sellaiseen ilmasto- ja elinkeinopoliittisilta vaikutuksiltaan merkittäviin investointeihin, joiden hyväksyttävät eli tukikelpoiset kustannukset olisivat vähintään 30 miljoonaa euroa. Yksittäinen avustus voisi olla enintään 15-50 % investointihankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja enintään 150-200 miljoonaa euroa tuettavan hankkeen sisällöstä ja tukialueesta riippuen. Käytännössä kyse olisi teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin myönnettävästä tuesta, sekä tuesta investointien vauhdittamiseen ilmastoneutraaliin talouteen (ns. nettonollatalouteen) siirtymisen kannalta strategisilla aloilla (akkujen, aurinkopaneelien, tuuliturbiinien, lämpöpumppujen, elektrolyysilaitteiden ja hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis- ja varastointilaitteiden tuotanto sekä tähän suoraan tarkoitettujen ja ensisijaisesti siinä käytettävien keskeisten komponenttien tuotanto sekä em. laitteistojen ja komponenttien tuotannossa tarvittavien kriittisten raaka-aineiden tuotanto tai talteenotto).

Tukiohjelma perustuu valtiontuen tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden (2023/C 101/03) jaksoihin 2.6 ja 2.8, joiden mukaan tukea on mahdollista myöntää teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen sähköistämisen ja/tai tietyt edellytykset täyttävän uusiutuvan ja sähköpohjaisen vedyn käytön avulla sekä

energiatehokkuustoimenpiteisiin (jakso 2.6), ja investointien vauhdittamiseen aloilla, jotka ovat strategia siirryttäessä kohti nettonollataloutta (jakso 2.8). Kansallisesti tukiohjelma perustuu lausuntopyynnön pyytämisen hetkellä luonnosvaiheessa olevaan valtioneuvoston asetukseen teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta, johon kriisi- ja siirtymäpuitteiden 2.6 ja 2.8 jaksojen ehdot on sisällytetty. Luonnosvaiheessa oleva valtioneuvoston asetus perustuu valtioneuvostolain (688/2001) 8 §:än.

Tuen myöntää Innovaatorahoituskeskus Business Finland kuultuaan työ- ja elinkeinoministeriötä. Tukiohjelman arvioitu budjetti lausuntopyynnön pyytämisen hetkellä on 400 miljoonaa euroa. Investointitukiohjelma on yksi Petteri Orpon hallituksen suunnittelemista sellaisista toimenpiteistä puhtaan siirtymän investointien edistämiseksi, joilla on tarkoitus rakentaa kestävä kasvun edellytyksiä. Tukiohjelmaa on tarkoitus panna täytäntöön mahdollisimman pian.

Ennakkoarviointi

2.1 EU:n lainsäädännön mukaisten valtiontuen edellytysten täyttyminen

Tukitoimenpiteen arvioidaan täyttävän Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklan 1 kohdan mukaiset valtiontuen kriteerit. Tuen budjetti tulee hallituksen investointiohjelmasta ja tuen myöntäjänä toimii Innovaatorahoituskeskus Business Finland kuultuaan työ- ja elinkeinoministeriötä. Näin ollen tuki myönnetään valtion varoista ja sen myöntää valtio. Investointitukiohjelman mukainen tuki myönnetään yrityksille ilmasto- ja elinkeinopoliittisilta vaikutuksiltaan merkittäviin investointeihin, joiden tukikelpoiset kustannukset ovat vähintään 30 miljoonaa euroa. Tukitoimenpide on siten luonteeltaan harkinnanvarainen, eli valikoiva. Lisäksi tuensaajat toimivat kansainvälisillä ja kilpailluilla markkinoilla ja kyse on merkittävien teollisuuden investointihankkeiden tukemisesta, joten tukitoimenpide vaikuttaa tai uhkaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tai kilpailuun.

2.2 Valtiontukea koskeva menettelytapa

Lausuntopyyntömateriaalin mukaan tukiohjelma perustuu valtiontuen tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden (2023/C 101/03) jaksoihin 2.6 ja 2.8, joiden ehdot on sisällytetty myös luonnosvaiheessa olevaan valtioneuvoston asetukseen. Tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden soveltaminen edellyttää siihen perustuvien tukiohjelmien ilmoittamista komissiolle ja komission ennakko hyväksyntää tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille. Vasta tämän jälkeen tukiohjelma voidaan panna täytäntöön. Lausuntopyyntömateriaalin mukaan tuesta on tehty varsinaista valtiontuki-ilmoitusta edeltävä, niin kutsuttu ennakkoilmoitus komissiolle 18.4.2024, ja varsinainen valtiontuki-ilmoitus on tarkoitus tehdä syksyn 2024 aikana.

Yleisesti tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteisiin perustuvien tukiohjelmien osalta voidaan todeta, että tukiohjelmaa suunniteltaessa on tärkeää ottaa huomioon sekä puitteissa mainitut yleiset puitteiden soveltamisedellytykset, että erityiset, sovellettavia jaksoja koskevat edellytykset. Käsiteltävänä olevan tukiohjelman tapauksessa huomioon on siten otettava 2.6 ja 2.8 jaksojen erityiset edellytykset. Näihin kuuluvat muun muassa tukikelpoisia kustannuksia, tuki-intensiteettejä ja tuen kasautumista koskevat säännöt, joihin onkin tukiohjelman kansallisessa valmistelussa jo kiinnitetty huomiota. Lisäksi huomiona voidaan todeta, että tilapäisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden niin kutsutun siirtymäosan, johon myös puitteiden 2.6 ja 2.8 jaksot sisältyvät, oikeusperustana on SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohta lausuntopyyntömateriaalissa mainitun kyseisen artiklan 3 kohdan b alakohdan sijaan.

2. Yritystukineuvottelukunnan lausunto

Yritystukineuvottelukunta puoltaa ennakoarvioinnissa esitettyä ja toteaa, että tukitoimenpide "Investointitukiohjelma teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseksi" täyttää EU:n lainsäädännön mukaiset valtiontuen edellytykset.

Valtiontukea koskevana menettelytapana kyseessä olevan tukiohjelman tapauksessa tulee soveltaa komissiolle enakkoon tehtävää valtiontuen ilmoitusmenettelyä.

Esittelijä: erityisasiantuntija Sanna Nyyssölä

LIITTEET

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 14.8.2024 liitteineen